

Kauppila Soili ja Jari
Parhalahti

MIELIPIIDE

13.11.2013

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo
PL 32
00023 VALTIONEUVOSTO
kuuleminen@tem.fi

Diaarinumero TEM/1965/08.04.01/2013

FENNOVOIMA OY:N YDINVOIMALAITOSHANKKEEN YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMA

Fennovoima Oy:n tulee esittää Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessaan mm. seuraavat asiat:

Tulee selvittää soveltuuko Hanhikiven niemi enää ylipäätään ydinvoimalaitoksen rakentamisaikaksi nykyisten turvallisuusvaatimusten mukaan. On esitettävä tarkasti uusien vaatimusten merkitys suhteessa vuonna 2008 tehtyyn Yva-selostukseen.

On huomioitava erityisesti Hanhikiven niemen mataluus ja siitä aiheutuvat turvallisuusriskit. On selvitettävä miten rakennuspaikkojen korotus ja teiden korkeus vaikuttavat ympäristöön, vesien virtauksiin ym. ja mitä haittoja korkeusasemien muutoksista aiheutuu. Myös ahtojäiden vaikutus jäähdytysveden saantiin on selvitettävä tarkasti. On selvitettävä mitä ongelmia syntyy jäähdytysveden ottoon mm. merenpohjasta liikkeelle lähtevän hiekan vaikutuksesta. Hiekkaa liikkuu runsaasti rannoille saakka. On kuvattava tarkasti miten turvataan jäähdytysveden saanti onnettomuustilanteessa.

On selvitettävä ydinvoimalan lauhdeveden ja Nordic Mines Oyj:n kultakaivokselta mereen purkuputkea pitkin laskettavan jäteveden yhteisvaikutus vesistön tilaan, kalastoon ym. ja miten haitat minimoidaan. Myös alueelle suunniteltujen tuulivoimapuistojen ja ydinvoimalaitoksen yhteisvaikutukset alueelle tulee esittää.

On selvitettävä miten radioaktiivisten päästöjen laskeminen veteen ja ilmaan on minimoitavissa ja onko käytössä paras mahdollinen tekniikka. Ydinvoimaa markkinoidaan päästöttömänä energianlähteenä, joten sen tulee olla päästötöntä erityisesti radioaktiivisuuden osalta. On esitettävä myös miten

päästöjen seuranta toteutetaan ja mistä alueen asukkaat voivat seurata päästöjen tasoa. Onnettomuusskenaarioiden vaikutukset pitää esittää INES 7-tasolla.

Korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoituksesta tulee esittää selvä suunnitelma. Riski korkea-aktiivisen ydinjätteen loppusijoittamiseksi laitospaikkakunnalle kasvaa sitä mukaan mitä kauemmas suunnitelma siirtyy. Fennovoiman Oy:n on esitettävä miten loppusijoitus hoidetaan, mikäli eivät pääse asiasta sopimukseen Posiva Oy:n kanssa, kuten näyttää. On esitettävä myös miten korkea-aktiivisen ydinjätteen välivarastoinnin turvallisuus taataan. Fennovoima Oy on valittanut sille Valtion ydinjätehuolto-rahaston vuodelta 2010 ydinenergiain perusteella määräämästä 1.176.000 euron maksusta ja vapautunut siitä KHO:n päätöksellä tässä vaiheessa. Fennovoiman tulee esittää selvitys tuleviin ydinenergiain mukaisiin maksuihin varautumisesta ja niiden hoitamisesta.

Fennovoima Oy:n tulee esittää selvitys taloudellisista resursseista ydinvoimalan rakentamiseksi, jotta ei joudu puuttellisen rahoituksen vuoksi tinkimään mm. turvallisuudesta. Tulee myös arvioida taloudelliset riskit uusien viivästymisten ja muiden yllättävien käännteiden osalta. Tuotettavan sähkön hinnan vakautta perustellaan ydinvoimarakentamisen pääomavaltaisuudella. Rahoituskustannukset voivat kuitenkin muuttua tulevaisuudessa huomattavasti ja aiheuttaa siten ennakoimattomia muutoksia tuotettavan sähkön hintaan. Mikäli tuotettavan sähkön hinta nousee, kukin osakas on vastuussa omistussuhteensa vastaavasta osuudesta kiinteitä kustannuksia ja lainojen lyhennyksiä, riippumatta siitä onko osakas ottanut osuuttaan vastaavan osan ydinvoimalla tuotetusta sähköstä. (Periaatepäätös s. 32) Fennovoima Oy:n on esitettävä selvitys siitä, että osakkaat ovat ymmärtäneet Mankala-periaatteen riskit ja ovat varautuneet kustannuksiin. Rahoitusriskejä tulee tarkastella yhteiskunnan kokonaisedun kannalta sekä selvitettävä sitä, mitä vastuuta ydinvoimalaitoksen mahdollisista ongelmista voi yhteiskunnalle aiheutua, mikäli osakkaat eivät kykenekään velvollisuuksiaan hoitamaan.

Fennovoiman on esitettävä selvitys siitä, että sillä on riittävä asiantuntemus hankkeen toteuttamiseksi. On myös selvitettävä Venäjä-riippuvuuden lisääntymisen vaikutukset Suomen sähköntuotantoon, mikäli Rosatom tulee osakkaaksi. On selvitettävä syntyykö myös riippuvuutta Venäjällä tuotettuun ydinpolttoaineeseen.

Nollavaihtoehtona on tarkasteltava Fennovoima Oy:n ydinvoimalaitoksen rakentamatta jättämistä. Sähkönkulutusennusteet ovat muuttuneet huomattavasti vuodesta 2008. Muuttuneet kulutusarvot on esitettävä sekä arvioitava sähkön säästön mahdollisuus yleisellä tasolla sekä erikseen kunkin osakkaan mahdollisuudet sähkön säästämiseen. Tulevan sähköntarpeen kattamisessa on huomioitava myös Olkiluoto 3. ja Olkiluoto 4. mahdollinen sähköntuotanto. Nollavaihtoehdossa on esitettävä selvitys kotimaisten energiatuotantomuotojen suomalaisia yrityksiä ja henkilöitä työllistävään vaikutukseen, verrattuna ydinvoimalan rakentamisen pääosin ulkomaalaisia

työllistävään vaikutukseen. Yhteiskunnan kokonaisedun mukaista on työllistää suomalaisia.

Yva-selostuksessa on myös esitettävä pääpiirteittäin voimajohtoreittien sijainti ja koko, huolimatta siitä, että Fingrid tekisikin myöhemmin erillisen ympristövaikutusten arvioinnin. Sähkönsiirtolinjojen vaikutus maatalouden ja metsätalouden harjoittamiseen sekä asumiseen on esitettävä.

Ydinvoimalan rakentamisen vaikutuksista on tehtävä asukaskysely koko Parhalahden kylän asukkaille ja vapaa-ajan asukkaille. On selvitettävä vaikutus asumisviihtyvyyteen, elinkeinojen harjoittamiseen, turvallisuuteen, jo nyt muuttuneeseen sosiaaliseen tilanteeseen, kokemukseen yhteiskunnan oikeudenmukaisuudesta ja tasapuolisuudesta sekä pakkolunastushakemusten vaikutus perustuslaillisiin oikeuksiin.

Ympäristövaikutusten arvionti selostuksen tulee olla huomattavasti tarkempi ja huolellisemmin laadittu kuin vuonna 2008 tehty selostus, jossa oli runsaasti puutteita ja epätarkkuuksia. Näyttää siltä, että Ympäristövaikutusten arvioinnilla ei pyritä niinkään tuottamaan parhaita mahdollisia selvityksiä hankkeen vaikutuksista vaan mieluummin hankkimaan yleistä hyväksyntää esittämällä asiat hakijan kannalta mahdollisimman edullisessa valossa.

Soili ja Jari Kauppila
Parhalahti